

Socialpedagogutbildningen

Kursplaner och kurslitteratur

Om utbildningen

Socialpedagogutbildningen är en tvåårig yrkesutbildning på eftergymnasial nivå. Deltagarna utbildas för att arbeta med praktiskt socialt arbete till exempel inom skola, HVB-hem eller öppenvård. Innehållet presenteras för deltagarna i form av **kurser** och **utbildningsstrimmor**. Varje **kurs** går under en avgränsad tidsperiod och innehåller ett eller flera examinerande moment. **Utbildningsstrimmorna** är istället en pågående process genom hela utbildningen. Utbildningen kännetecknas av branschkontakt samt innehåll som är konkret och användbart. Flera av lärarna har erfarenhet av branschen och under det första utbildningsåret får deltagarna besök av yrkesverksamma socialpedagoger varje vecka. Utbildningens pedagogiska profil präglas i stor utsträckning av **folkbildningstraditionen**. Det innebär att utbildningen kännetecknas av närhet mellan deltagare och lärare samt att grupparbeten och grupprocesser ges stort utrymme. I utvalda kurser förekommer emellertid även mer traditionella inslag som tentor, föreläsningar och vetenskaplig litteratur.

Detta dokument innehåller kursplaner för utbildningens olika delar och kommer kontinuerligt att uppdateras för att spegla förändringar som kvalitetsarbete medför. Mindre ändringar såsom uppdateringar av litteraturlistor tar respektive kursansvarig lärare själv beslut om. Deltagare ska varslas om ändringar i kursplaner och litteraturlista i god tid. Mer omfattande förändringar görs i samråd med lärarkollegiet och godkänns av skolledningen.

Vår pedagogiska värdegrund i punktform:

1. **Här och nu.** Vi fokuserar i första hand på innehåll som är konkret och användbart när deltagarna kommer ut i arbetslivet.
2. **Branschnära.** Deltagarna har två praktikperioder och under det första året tar vi emot besök från yrkesaktiva socialpedagoger varje vecka. Teoretiska modeller ska kopplas till yrket.
3. **Folkbildning.** Vi arbetar gärna praktiskt i grupper. Vi tror att man utvecklas och lär sig genom att samarbeta med andra.
4. **Kontinuerligt lärande.** Vi vill förbereda våra deltagare på kontinuerligt lärande tillsammans med kollegor efter utbildningens slut. Därför är informationssökning, studieteknik och källkritik en självklar del av utbildningen.

Lagar och dokumentation i socialt arbete

Kursen ger en introduktion till lagstiftningen inom några av områdena där socialpedagoger arbetar. Deltagaren får en introduktion till juridiken som reglerar socialtjänst, kriminalvård och skola. Dessutom får deltagaren kunskaper om dokumentation inom HVB och andra verksamheter inom socialtjänstens område.

Kursmål

- Deltagaren har grundläggande kunskaper om relevant lagstiftning som exempelvis fängelselagen, socialtjänstlagen och skollagen.
- Deltagaren kan lösa ett enklare juridiskt problem.
- Deltagaren har kunskaper om dokumentation och sekretess inom socialt arbete.

Examinerande moment

- Tentamen – lagar och dokumentation.

Litteratur

- *Akterin, Alexander (2023). Socialt arbete i samhället: samhällsvetenskap och juridik för arbete med människor. Komlitt*
-

Praktik I och II

Deltagaren får möjlighet att omsätta teori i praktiken. Syftet är att deltagaren ska få kunskap om det sociala arbetet på fältet och att få en förståelse för det praktiska stöd- och behandlingsarbetet. Två praktikperioder ingår i utbildningen och båda perioder motsvarar tio veckors heltidsarbete. Deltagaren utvecklar sin förmåga att identifiera behov och resurser för att planera, genomföra, dokumentera samt utvärdera insatser. Under praktikperioderna får deltagaren möjlighet att träna sina teoretiska kunskaper samt sin samarbetsförmåga. Deltagaren har under praktikperioden regelbunden kontakt med skolan och vid ett tillfälle varje period besöker en lärare praktikplatsen. Under besöket genomförs ett trepartssamtal mellan deltagare, lärare och handledare. Under utbildningens första termin får deltagarna regelbundet besök av yrkesverksamma professionella inom socialt arbete, för att få kunskap om vad en socialpedagog kan arbeta med. Praktikveckorna dokumenteras, bearbetas och redovisas när deltagarna återkommer till skolan.

Kursmål

Efter den sista praktikperioden kan deltagaren:

- bedöma behandlingsbehov/förändringsbehov hos klienter.
  - tillämpa relevanta teoretiska kunskaper och arbetsmodeller i praktiskt arbete.
  - uppvisa ett professionellt förhållningssätt gentemot personal samt målgruppen.
  - beskriva och problematisera egna personliga styrkor samt svagheter i yrkesrollen.
  - beskriva, analysera och problematisera verksamheten vid praktikplatsen.
  - bygga konstruktiva relationer för att leda individer och grupper.
  - ta emot konstruktiv kritik och använda kritiken för att utvecklas i sin yrkesroll.
-

Socialpedagogen som människa och ledare I, II, III, IIII

Denna kursen sträcker sig över alla fyra terminerna under utbildningstiden. Under utbildningen får deltagarna stegvis ta ett större ansvar för olika praktiska moment. I början av första terminen planerar deltagarna ett läger med fokus på teambuilding och organisation. Under hela utbildningen turas deltagarna om med uppdraget "veckans värd". Uppdraget går ut på att ta ansvar för ordning och trivsel i våra lokaler. "Veckans värd" tar ansvar över vardagssysslor som vanligtvis ingår i en socialpedagogs arbetsliv som till exempel att hålla i ordning i de gemensamma utrymmena. Under den första terminen får dessutom varje deltagare förbereda ett kort muntligt anförande om valfritt ämne (Dagens ord). Syftet är att deltagarna ska träna på att planera och leda ett kort redovisningsmoment. I slutet av termin två organiserar deltagarna och lärarna processen för att anta en ny deltagargrupp. Syftet med momenten är att deltagarna ska få ökad självkänedom och reflektionsförmåga genom att delta och leda de olika grupprocesserna. Dessutom tränar deltagarna sin förmåga att organisera, kommunicera och lösa praktiska uppgifter tillsammans med andra.

Syftet med kursen är också att utvecklas som individ på ett personligt plan och som socialpedagog i sin yrkesroll. Under kursen får deltagaren teoretiska och praktiska kunskaper om grupprocesser. I mindre grupper får deltagarna öka sin självkänedom, reflektera över sin egen utvecklingsprocess och öka sin förmåga att bygga relationer. Syftet är att hitta en trygghet i sin yrkesroll. Under kursen får deltagaren också kunskap kring självkänsla, självförtroende, trauma i barndomen, emotionell försumning, härskarteknik, anti-diskriminering, Barnkonventionen, konflikthantering etc. Under kursen diskuterar deltagarna olika etiska dilemman kopplade till socialt arbete. Ett övergripande mål med kursen är att deltagaren utvecklar självinsikt, empati och respekt för andra. Under utbildningen genomförs frivilliga individuella samtal mellan deltagaren och en lärare i syfte att främja deltagarnas personliga utveckling.

Kursmål

- Deltagaren ska kunna tillämpa och ha en förståelse för processer i gruppen samt vara medveten om sin egen socialpedagogiska roll.
- Deltagaren ska kunna reflektera över sina egna och andras uppväxt- och levnadsförhållanden och hur detta kan forma oss som individer.
- Deltagaren ska ha förbättrat sina färdigheter i att prata inför andra och aktivt lyssna.
- Deltagaren får ökad självkänedom och få en ökad förståelse för andra människor.
- Deltagaren får praktiska kunskaper om hur olika aktiviteter planeras, genomförs och utvärderas.
- Deltagaren får prova på olika ansvarsområden som det socialpedagogiska arbetet kan innehålla.
- På ett konstruktivt sätt värdera och jämföra andras förmågor, erfarenheter och kunskaper.
- Deltagaren ska få kunskap om olika mötes- och diskussionsformer.

Examinerande moment

Kursen examineras löpande genom deltagarnas medverkan i följande moment:

- Läger

- Dagens ord
- Veckans värd
- Antagningsprocess
- Delta i gruppprocesser.
- Delta på ett NA/AA möte

Litteratur

- Engquist, Anders (2013). *Att växa som vuxen: nya perspektiv på dig själv och andra*. 6. uppl. Lund: Studentlitteratur AB.
  - Larsson, Göran (2014). *Skamfilad: om skammens många ansikten & längtan efter liv*. [Ny utg.] Stockholm: Verbum
-

Missbruk

Syftet med kursen är att få en grundläggande förståelse för vad missbruk och beroende innebär, att identifiera och förstå riskfaktorer och orsaker som kan leda till missbruk, att utforska hur samhället ser på missbruk och dess påverkan på individer, att få en översikt över olika behandlingsalternativ för missbruk, att introduceras i konceptet återfallsprevention och dess betydelse i behandlingen av missbruk samt att lära sig tekniker för att hantera känslor och stress, vilket är viktigt för att förebygga återfall. Under kursen får deltagaren teoretiska och praktiska kunskaper. I mindre grupper, enskilt och genom rollspel och fallbeskrivningar får deltagarna reflektera, analysera och diskutera området utifrån olika aspekter samt öka sin egen förståelse inom området ur olika synvinklar. Ett övergripande mål med kursen är att ge deltagarna en grundläggande förståelse för vad missbruk och beroende innebär samt att etablera ett gemensamt vokabulär för att bli tryggare i sin kommande yrkesroll.

Kursmål

- Deltagaren ska kunna skillnaden mellan missbruk, riskbruk och beroende.
- Deltagaren ska tillämpa sig kunskap om olika substanspreparat, behandlingsmetoder samt grundläggande termer och begrepp.
- Deltagaren ska tillämpa sig kunskap om återfallsprevention samt grundläggande strategier för att förebygga återfall.

Examinerande moment

- Skriftlig analys av fallbeskrivningar.
- Muntlig gruppredovisning

Litteratur

- Nakken, Craig (1996). *Jaget och missbrukaren: Hur en missbrukspersonlighet uppstår. Hur ett tillfrisknande kan äga rum*. Proprius Idébibliotek.

Våld i nära relation

Syftet med kursen är att utveckla en djupare förståelse för våld i nära relationer, dess orsaker och konsekvenser, och hur man kan arbeta effektivt för att förebygga och hantera sådana situationer, få praktiska färdigheter och verktyg för att stödja drabbade individer och bidra till att skapa säkrare miljöer. Under kursen får deltagaren teoretiska och praktiska kunskaper. I mindre grupper, enskilt och genom rollspel och analys av fallbeskrivningar ska deltagarna ha utvecklat en djupgående förståelse för dynamiken, orsakerna och konsekvenserna av våld i nära relationer. De ska vara rustade med kunskap och verktyg för att identifiera, bemöta och stödja individer som är utsatta för våld, samt kunna arbeta förebyggande och främja trygghet och jämställdhet i sina framtida yrkesroller och i samhället i stort.

Kursmål

- Deltagarna ska tillämpa grundläggande kunskaper i att identifiera och förstå Våld i nära relation.
- Deltagarna ska förstå våldets dynamik och orsak.
- Deltagarna ska tillämpa grundläggande kunskaper i stöd och bemötande av utsatta.
- Deltagarna ska vara medveten om de olika aktörer och organisationer som arbetar med att förebygga och hantera våld i nära relationer.

Examinerande moment

- Skriftlig och muntlig analys av fallbeskrivningar.
- Inspelning av samtal.

Litteratur

- Stihl, Malin (2018). *MI- Motiverande samtal i praktiken - Hjälpa människor till varaktig förändring*. Gothia Kompetens AB.

Facklig utbildning

Denna kurs kommer pågå under tre heldagar. Kursen leds av folkbildare som till vardags är lärare i fackliga kurser. Momentet kommer bestå av både teoretiska föreläsningar och praktiska övningar. Under utbildningen ska deltagarna få grundläggande kunskaper om facket, historisk bakgrund samt vad som är fördelarna med att organisera sig fackligt. Deltagarna ska även förstå vilka lagstadgade rättigheter och skyldigheter som finns i skolan och på en arbetsplats. Deltagarna ska också få en grundläggande förståelse för arbetsmiljölagen och kollektivavtal på en arbetsplats. Kursen ska även ses som en förberedelse inför jobbsökandet efter avslutad utbildning.

Kursmål

- Deltagaren ska få en förståelse för vad fackligt arbete innebär.
- Få förståelse för fackets roll i samhället.
- Grundläggande förståelse för lagstadgade rättigheter och skyldigheter.
- Grundläggande förståelse för kollektivavtal.
- Grundläggande förståelse för arbetsmiljöarbete.

Examinerande moment

- Muntlig gruppredovisning.
-

Praktisk socialpedagogik

Under utbildningen får deltagarna stegvis ta ett större ansvar för olika praktiska moment. I början av första terminen planerar deltagarna ett läger med fokus på teambuilding och organisation. Under hela utbildningen turas deltagarna om med uppdraget "veckans värd". Uppdraget går ut på att ta ansvar för ordning och trivsel i våra lokaler. "Veckans värd" tar ansvar över vardagssysslor som vanligtvis ingår i en socialpedagogs arbetsliv som till exempel att hålla i ordning i de gemensamma utrymmena. Under den första terminen får dessutom varje deltagare förbereda ett kort muntligt anförande om valfritt ämne (Dagens ord). Syftet är att deltagarna ska träna på att planera och leda ett kort redovisningsmoment. I slutet av termin två organiserar deltagarna och lärarna processen för att anta en ny deltagargrupp. Syftet med momenten är att deltagarna ska få ökad självkänedom och reflektionsförmåga genom att delta och leda de olika grupprocesserna. Dessutom tränar deltagarna sin förmåga att organisera, kommunicera och lösa praktiska uppgifter tillsammans med andra.

Kursmål

- Deltagaren får ökad självkänedom och ledarskapsförmåga.
- Deltagaren får praktiska kunskaper om hur olika aktiviteter planeras, genomförs och utvärderas.
- Deltagaren får prova på olika ansvarsområden som det socialpedagogiska arbetet kan innehålla.
- På ett konstruktivt sätt värdera och jämföra andras förmågor, erfarenheter och kunskaper.
- Deltagaren ska få kunskap om olika mötes- och diskussionsformer.

Examinerande moment

Kursen examineras löpande genom deltagarnas medverkan i följande moment:

- Läger
  - Dagens ord
  - Veckans värd
  - Antagningsprocessen
-

Sociologi

Sociologi är ett akademiskt ämne som handlar om hur vi människor interagerar och tillsammans skapar samhället. Sociologin undersöker fenomen som till exempel socialklass, integration och genus. Syftet med kursen är att deltagarna tillägnar sig kunskaper om sociologiska teorier och begrepp. Deltagaren ska under kursen få en grundläggande sociologisk allmänbildning. Kunskapen ska kunna användas av deltagaren för ökad självkännedom och förståelse för människorna som deltagaren kommer att möta som socialpedagog. Deltagaren ska kunna använda sociologiska begrepp och teorier för att analysera fall relaterade till yrket.

Kursmål

- Deltagaren kan redogöra för ett urval av grundläggande sociologiska begrepp och teorier.
- Begreppen och teorierna kan deltagaren använda för att analysera en fallbeskrivning kopplad till socialt arbete.

Examinerande moment

- Tentamen

Litteratur

- *Akterin, Alexander (2023). Socialt arbete i samhället: samhällsvetenskap och juridik för arbete med människor. Komlitt*
-

Socialpedagogen i samhället

Deltagaren får kunskaper om hur samhället är organiserat med tyngdpunkt på de delar som berör socialpedagogens arbete. Ett av kursens syften är att deltagaren ska få ett underlag för att i framtiden vägleda andra. Till exempel kan det handla om att deltagaren får kunskaper kring samhällskunskap däribland belyser vi demokrati, rättssystem, politiska system samt välfärdssamhälle. Deltagaren kan i en framtida yrkesroll använda kunskaperna för att på ett korrekt sätt samtala, lära andra om viktiga kunskaper utifrån samhällskunskap samt tillämpa kunskaperna i sitt framtida yrke. Det andra syftet är att få kunskaper om hur samhället skapar förutsättningar för socialpedagogens arbete.

Kursmål

- Deltagaren kan ge enkla men korrekta beskrivningar av ett antal processer inom den offentliga förvaltningen, till exempel en rättegångsförhandling eller ett riksdagsbeslut.
- Deltagaren kan efter avslutad kurs redogöra för ett antal politiska ideologier. Deltagaren kan använda dessa för att analysera en fallbeskrivning som handlar om socialt arbete.
- Deltagaren kan resonera kring ansvar i det demokratiska systemet.

Examinerande moment

- Seminarium

Litteratur

- *Akterin, Alexander (2023). Socialt arbete i samhället: samhällsvetenskap och juridik för arbete med människor. Komlitt*
-

Psykologi I och II

Deltagaren ska få en grundläggande introduktion till psykologiämnet och mental ohälsa. Under kursen lär vi oss grunderna i psykologi: behaviorism, kognition, biologisk psykologi, socialpsykologi, utveckling och mental ohälsa. Detta gör vi med syftet att lägga en grund för att senare nå förståelse för olika slags problematik inom mental ohälsa inom kursen klinisk psykologi.

Kursmål

- Deltagaren kan återge centrala delar av kursens innehåll.
- Deltagaren kan analysera mänskligt beteende och reflektera över deras orsaker.

Examinerande moment

- Ett skriftligt prov
- Presentationer
- Skriftlig inlämningsuppgift

Litteratur

Denna litteratur rekommenderas men är inte nödvändig och kommer att kompletteras med digitala resurser.

- Karlsson, Lars (2017). *Psykologins grunder*. 6:e upplagan. Studentlitteratur: Lund
-

Samtalsmetodik

Deltagaren ska få en grundläggande introduktion i samtalsmetodik. Studierna kommer ske enskilt, i grupp och i helklass med syfte att bredda deltagarnas kompetens kring samtalsteknik, aktivt lyssnande, analys av samtal, kartläggning och relationens betydelse för att skapa en behandlingsallians. Kursen fokuserar på bemötande och samtalsmetoden MI (Motiverande samtal).

Kursmål

- Deltagaren ska redogöra för olika samtalsbaserade behandlingsmetoder som förekommer inom socialpedagogens arbete.
- Deltagaren ska aktivt få träna på samtalsmetoder.
- Deltagare ska kunna analysera sina samtal utifrån olika teoretiska ramverk.

Examinerande moment

- Inspelningar av egna samtal

Litteratur

- Stihl, Malin (2018). *Motiverande samtal i praktiken: hjälpa människor till varaktig förändring*, Komlitt, Helsingborg..
-

Kriminologi

Syftet med kursen är att deltagaren ska få grundläggande kunskaper om kriminologisk teori. Fokus ligger på att förstå varför människor begår brott och ägnar sig åt avvikande beteende. Kursen fokuserar på att förstå begreppet evidens. Under kursen får deltagaren kunskap om vilken evidens olika behandlingsprogram som till exempel ROS eller PULS har för att minska återfall i brott. Deltagaren får kunskaper om olika straffrättsskalor och samhällets reaktion på brottslighet. Under kursen fördjupar vi oss i kriminalvården och statens institutionsstyrelse (SiS).

Kursmål

- Deltagaren kan redogöra för ett urval av kriminologiska teorier och begrepp.
- Deltagaren kan använda kriminologi för att analysera fallbeskrivningar som går att relatera till framtida yrkesutövning.
- Deltagaren har en grundläggande förståelse för hur en socialpedagog kan hjälpa en klient att bryta negativa handlingsmönster och förändra prokriminella värderingar.

Examinerande moment

- Seminarium.
- Inlämningsuppgift.

Litteratur

- *Akterin, Alexander (2023). Socialt arbete i samhället: samhällsvetenskap och juridik för arbete med människor. Komlitt*
  - *Lardén, Martin (2020). Vägen ut ur kriminalitet. Första upplagan Stockholm: Gothia fortbildning.*
-

Klinisk psykologi I och II

Under kursens gång behandlas psykiatri och olika former av psykisk problematik. Deltagaren får kunskaper om depression, ångesttillstånd, neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, missbruk, psykotiska tillstånd och personlighetssyndrom. Fokus ligger på bemötande, diagnostik, behandling, samsjuklighet och påverkan mental ohälsa har på samhället. Kursen innehåller även en kritisk utvärdering av psykiatrin, diagnostik och samhällets syn på mental ohälsa.

Kursmål

- Deltagaren har grundläggande kunskaper om psykisk ohälsa och dess konsekvenser för individen.
- Deltagaren skall redogöra för symtom för olika psykiatriska diagnoser och hur man bör förhålla sig till dessa.

Examinerande moment

- Poster
- Skriftlig inlämningsuppgift

Litteratur

- Levander, Sten m.fl. (2017). *Psykiatri: En orienterande översikt*. 3:e upplagan. Studentlitteratur AB.
  - Utdrag ur DSM-5
-

Vetenskapsteori och metod

Syftet med kursen är att deltagaren ska få baskunskaper om vetenskap. Deltagaren får en introduktion till vetenskapsteori och metod. I kursen ingår moment som syftar till att förbereda deltagaren för att skriva ett fördjupningsarbete. Kursen examineras med textseminarium och en kort text. Inför spanarverkstaden väljer deltagarna gruppvis en vetenskaplig artikel med koppling till yrket. Deltagarna avkodar och diskuterar sedan artikeln tillsammans under strukturerade former.

Mål

- Deltagaren kan återge centrala delar av kursens innehåll.
- Deltagaren kan identifiera uppenbara metodologiska brister i t.ex. en enkätundersökning.
- Deltagaren kan läsa en vetenskaplig artikel och avkoda den tillsammans med andra.
- Kan skriva en kortare text i vetenskaplig stil.

Examination

- Seminarium.
  - Kortare text.
-

Fördjupningsarbete

Under kursens gång väljer deltagaren själv ett relevant ämne att fördjupa sig i och skriva ett arbete om. Deltagaren ska med utgångspunkt i tidigare inhämtade kunskap formulera en frågeställning, göra metodologiska vägval och genomföra en undersökning för att besvara frågan. Deltagaren arbetar självständigt eller tillsammans med en annan deltagare.Handledning i gruppform genomförs. Ett uppsattsseminarium genomförs också där varje deltagares text avhandlas. Avslutningsvis presenterar deltagaren sin studie för övriga deltagare. Syftet med kursen är att deltagaren ska utveckla sin förmåga att söka information, förstå vetenskapliga texter och själv formulera vetenskapliga frågor. Syftet är också att deltagarna ska utveckla sin förmåga att presentera information för andra.

Kursmål

- Deltagaren kan ta initiativ till, planera och genomföra en enklare undersökning.
- Deltagaren kan skriva en uppsats på eftergymnasial nivå.
- Deltagaren kan ge konstruktiv och relevant kritik till andra deltagare.
- Deltagaren kan presentera sitt arbete för övriga deltagare.

Examination

- Inlämning av uppsats som godkänts av kursansvarig lärare.
- Godkänt deltagande i uppsattsseminarium.
- Redovisning av arbetet för övriga deltagare.

Litteratur

- Väljs av deltagaren i samråd med handledare
-